

Csuka horgászata

Szerző Biró István
2008. október 25.
Utolsó frissítés 2009. február 23.

A csuka valamennyi édesvizünkben megtalálható. Kivételt képez talán a hegyvidéki patakok hűvös vize, itt ugyanis nem találja meg életfeltételeit. Élőhelyén mindig szüksége van valamilyen fedezékre, búvóhelyre. Innen támad lesből, egyetlen gyors ugrással áldozatára. Folyóvizeken kedveli a növényvel sűrűn benőtt part menti részeket, ahol nincs, ott szívesen beáll a meder egyenetlenségeibe, vagy a partbiztosító körézsű mellé. Állóvizeken a vizet övező nádfal, illetve a hínáros részek nyújtanak megfelelő fedezéket a csukának. Ahol a vízben él vízitők, vagy tündérrózsa, annak a levelei alatt is szívesen tanyázik, továbbá, vízbe dőlt tartásokon is megtalálja a búvóhelyét. Mindig lesből támad, s mindig beáll a rejtekhelyére. Kivételt képez az, mikor a víz hőmérséklete csökken és a táplálékállatok a mélyebb vizekre húzódnak. Ilyenkor a csuka korgó gyomorral követi őket. Nincs megszokott leshelye, vándorol. Télen is táplálkozik, így a lék alól is kitűnően horgászható. Fontos szabály: Folyóvíz jegén ne horgásszunk, állóvízi jégpáncélra is csak akkor merészkedjünk, ha a jég vastagsága eléri a 10 cm-t és a teteje nem olvadt, és egyenletes. Nem érdemes rámenni a nádfal közeli, illetve olyan területre ahol sok buborék van a jégbe fagyva. Amennyiben a jég nem mozog (a hangjáról lehet hallani, a Balatonon úgy mondják: rian) akkor a legbiztonságosabb. Horgászati szempontból mindig olyan területre vessük be horgainkat, ahol csukarablást látunk. Érdemes mérlegelni, hogy a szereléket veszítjük el vagy nem lesz egy kapásunk sem. Ezért egy tanács: bátran dobjunk a vízi növényzet közvetlen közelébe, mert ott van a legnagyobb esély a kapásra.

- Hol keressük:

A csuka valamennyi édesvizünkben megtalálható. Kivételt képez talán a hegyvidéki patakok hűvös vize, itt ugyanis nem találja meg életfeltételeit. Élőhelyén mindig szüksége van valamilyen fedezékre, búvóhelyre. Innen támad lesből, egyetlen gyors ugrással áldozatára. Folyóvizeken kedveli a növényvel sűrűn benőtt part menti részeket, ahol nincs, ott szívesen beáll a meder egyenetlenségeibe, vagy a partbiztosító körézsű mellé. Állóvizeken a vizet övező nádfal, illetve a hínáros részek nyújtanak megfelelő fedezéket a csukának. Ahol a vízben él vízitők, vagy tündérrózsa, annak a levelei alatt is szívesen tanyázik, továbbá, vízbe dőlt tartásokon is megtalálja a búvóhelyét. Mindig lesből támad, s mindig beáll a rejtekhelyére. Kivételt képez az, mikor a víz hőmérséklete csökken és a táplálékállatok a mélyebb vizekre húzódnak. Ilyenkor a csuka korgó gyomorral követi őket. Nincs megszokott leshelye, vándorol. Télen is táplálkozik, így a lék alól is kitűnően horgászható. Fontos szabály: Folyóvíz jegén ne horgásszunk, állóvízi jégpáncélra is csak akkor merészkedjünk, ha a jég vastagsága eléri a 10 cm-t és a teteje nem olvadt, és egyenletes. Nem érdemes rámenni a nádfal közeli, illetve olyan területre ahol sok buborék van a jégbe fagyva. Amennyiben a jég nem mozog (a hangjáról lehet hallani, a Balatonon úgy mondják: rian) akkor a legbiztonságosabb. Horgászati szempontból mindig olyan területre vessük be horgainkat, ahol csukarablást látunk. Érdemes mérlegelni, hogy a szereléket veszítjük el vagy nem lesz egy kapásunk sem. Ezért egy tanács: bátran dobjunk a vízi növényzet közvetlen közelébe, mert ott van a legnagyobb esély a kapásra.

- Kapási idők:

A csuka legfontosabb érzékszerveinek egyike a szeme, így ebből kitűnik, hogy nappali ragadozó. Előfordul ugyan olyan eset is, mikor a sötétedés után a harcsának szánt csalira rabol, de ez elenyésző. Érdemes naplót vezetni a vérbeli csukahorgászoknak, hogy a hal a nap melyik órájában kapott a horogra. Sokéves tapasztalat szerint elmondható, hogy a hidegebb hónapokban a csukakapások a nap déli óráira tehetők, ha jégen horgászunk nem is érdemes de. 10 óránál előbb kimenni és du. 14 óránál tovább maradni. A nyári hónapokban viszont egészen más a helyzet. Itt ugyanis a kifogott csukák zömmel a hajnali, reggeli és a késő délutáni órákban kerülnek horogra. De nem lehet pontos időpontot meghatározni, mivel nem lehet tudni, hogy épp a közelben lapuló csuka mikor éhez meg. Az időjárás is befolyásolja a csuka kapókedvét. Borús esős időben egész nap kapásra bírható, sőt ilyenkor kedvező egy kis szél is. Az erős szelet és a záporosodó a csuka takarásban vészeli át. Napsütéses időben, főleg nyáron csak a kora reggeli és a késő esti órákban táplálkozik. A vízállás változásaira is reagál, áradás előtt pezsdüléskor fokozódik a kapókedve, az ár levonulása után visszahúzóódik mélyebb vizekbe. Ilyenkor csak pergetve lehet megfogni, áradás közben a partszálon tartózkodik a kishalakat követi.

- Horgásmódszerek:

Csukára úszós, pergetős, könnyített fenekezős, illetve ma már eléggé elterjedt módszerrel: mártogatva is horgászhatunk. Mivel Magyarországon nem tilos az élőhallal való horgászat ezért az úszós módszer a legnépszerűbb, sőt egyes vizeken ahol nagymértékben felszaporodott a növényzet, ott csak ez a módszer a legcélravezetőbb. Az úszós horgásmódszert is alkalmazhatjuk többféleképpen. Ahol sűrű a vízi növényzet ott az lefenekezett szereléket használjuk. Az úszót a zsinóron olyan távolságban kell beállítani az ólomtól, hogy bedobáskor a súly a fenékre süllyedjen, ezáltal a szerelékünket egy helyben tartja, így a kishal nem tud begyalogni a vízi növényzetbe. Fontos szempont a vízmélység ismerete, mivel az úszónak két feladata van: a kapás jelzése, a kishal felemelése a fenék közeléből, ezt csak úgy érhetjük el, ha a horgászat megkezdése előtt jól beállítjuk az eresztéket. A másik fajta úszózás a szabadon úsztatott szerelék, ahol a csali hal szabadon úszhat, az ólmot közvetlenül a drótelőke elé tesszük. Akadálymentes vízterületen alkalmazzuk. Ott ahol az csukák a parttól távol rabolnak, használhatunk "vitorlás" úszót, azaz az úszó szárára egy téglalap alakú műanyag lapot kell felerősíteni. Ez a praktika csak szélben hatásos,

még hozzá hátszélben, ugyanis a szél sodorja megfelelő helyre a szereléket. Észak-Európában a "lufis" csukázást is használják, ott egy felfújt léggömbbel sodortatják a csali, amikor kapás van a léggömböt légpuskával lelövik, így a zsinór futhat szabadon. Csukázásnál az úszó legyen egy kicsit nagyobb terhelhetőség, kissé testesebb, hogy a csali hal mozgását ellensúlyozza. Használunk drótelőket (egyes horgászok előszeretettel alkalmazzák azt a módszert, hogy több /3-4 szál/ kb. 0.20 mm-es zsinórt összefognak, és arra kötik fel a horgot, így a vékony zsinór odasimul a fogak mellé és nem mozog a csuka szájában. Bár nem mindig célravezető módszer, főleg nagyobb csukák esetén). Újabban megjelentek az úrtechnikában használatos Kelvar szálból készült előkék. Rendkívül nagy teherbíró- képességgel bírnak, mivel több elemi szálból fonják össze. Mellettük szól még az érv, hogy hajlékonyak, lágyak és így kevésbé akadályozzák a horogra tűzött kishalat a mozgásban.

A csukára való pergetés talán az egyik legsportosabb horgász módszer, mert a halat meg kell keresni. Nyugat-Európában megelőz mindenféle horgász módszert, és mellesleg eredményes is (Németországban tilos élőhallal horgászni). A csukának rendkívül kifinomultak az érzékszervei, a mozgásérzékelő szervei rendkívül fejlettek, ezért érzékeli a vízben olyan jól a legminimálisabb rezgést is. A pergetés technikája a következő: a villantót bedobás után szinte rásiklatjuk a vízre (a kemény vízbecsapódást mindenképpen kerüljük el) majd hagyjuk egy kicsit hulló falevél módjára merülni. A bevontatás csak kb. a fenék felett fél méterrel kezdjük meg, és nem egyenletes tempóban, hanem néha meg - meg állva hol gyorsan, hol lassan vontatva. A bot hegyének emelésével, süllyesztésével is életet tudunk lehelni a "vasba". A twisterezés is eredményt hozhat, itt feltétlenül engedjük le a műcsalit a fenékre, és onnan a fenéken táncoltatva kell vezetni. A woblernek napjainkban eléggé elterjedtek, így ezekkel a műcsalikkal is eredményesen horgászhatunk csukára. Itt is törekedni kell a nem egyenletes vezetésre, mivel a műhalunk csak egy darab fa, a horgásznak kell életre keltenie.

Csukázhatunk még fenekező módszerrel is. Az ólom és a horogelőke közé érdemes beiktatni egy parafadugót, vagy styropor hab darabkát. Ez egy kicsit megemeli a fenékről a csalihalat, így azt hamarabb észreveszi a ragadozó, főleg élettelen hallal való horgászat során fontos.

- A felszerelés:

Két szempontot kell figyelembe venni a felszerelés kiválasztásakor. Mennyire akadós a vízterület ahol horgászunk, illetve, hogy milyen évszakban horgászunk. Úszós csukázásnál a bot legyen közép parabola akciójú, semmi esetre sem spicckakciós, mivel az első dobásnál könnyen lerepülhet a csali hal a horogról. Hossza 3-3,6 m, dobósúlya 70-100 g. Nehéz akadós terepen akár 80-150 g dobósúlyút is választhatunk. Az orsó legalább 50-es kapacitású legyen, a zsinór 0,30-0,50 mm. A horgot mindig érezzük meg kellően, hiszen ez a biztos akadás egyik feltétele. Afelől, hogy egyágú, vagy háromágú horgot használjunk megoszlanak a vélemények. A háromágúnál biztosabb az akadás, de annak a valószínűsége is nagyobb, hogy kiemeléskor a hálóba akad a horog szabadon maradt ágai közül egy, és arról a legkritikusabb pillanatban rázza le a hal magát (micsoda bosszúság, velem már történt meg ilyen).

A pergetőbot viszont legyen spicckakciós, hossza 2,10-3,00 m, dobósúlya a tereptől függően 20- 40 g, 50-100 g legyen. Az orsó legalább három csapágyas, kúpos dobkiképzésű jó, ha a zsinórvezető görgő is csapágyazott, így kevésbé csavarodik a zsinór. A zsinórvastagság, 0,20- 0,35 mm lehet, csak jó minőségű zsinórt használjunk, erre a célra a legmegfelelőbb a lágy, sima felületű, kopásálló zsinór. Pergetéskor a műcsali elé feltétlenül kössünk fel drótelőket, vagy Kelvár előkét, mert ennek hiányában gyakran mondhatunk búcsút kedvenc villantóinknak. Az wobler mozgását akadályozzák a drótból készült előkék, merevek, sprödek, ezért itt csak és kizárólag kelvart használjunk.

A fenekező horgászatnál a felszerelés megegyezik az úszós módszernél említettekkel, csupán annyiban különbözik, hogy a bot kiválasztásánál a hosszúság nem olyan mérvadó, dobósúly tekintetében alkalmazhatunk kicsit nagyobb teherbírású horgászbót.

- Csalik:

Csukára horgászhatunk, élő illetve élettelen hallal, valamint a műcsalik számos példányaival. Az élő hallal való horgászat során a kishal méretét figyelembe kell venni mindenképpen. Az ideális csukázó csali hal mérete 8-15 cm között mozog, ekkora halat még biztonságosan, leszakadás nélkül kihajíthatunk. Ennél nagyobb csalihalat csak indokolt esetben használunk. Ott ahol kapitális csukák kapása várható, a kishal színezete döntően befolyásolja az eredményességünket. A csuka elsősorban a sötétebb tónusú csalihalakat részesíti előnyben (kárász, compó, jász, vörösszárnyúkeszeg), illetve azokat, amelyek intenzíven mozognak a horgon (sokszor a kárász nem válik be, mert fenékre letéve gyakran lustán elfekszik és nem hívja fel a ragadozó figyelmét). A sneci is bevált csali hal ínséges időkben, gyakran ez a halacska hozza meg a legjobb eredményt. Élénkebb színezetű halakra is előszeretettel ront rá vizeink tigrise. Akinek módja van rá próbálja ki az élénkpiros aranyhalat, nem fog csalódní. Ugyanis a csukák kíváncsi természetűek, előszeretettel érdeklődnek az élénkebb színű csalik iránt. Még egyszer hangsúlyoznám, Nyugat-Európa egyes országaiban az állatvédők heves tiltakozása végett betiltották az élőhalas horgászatot.

Az élettelen csalihallal való horgászat esetén mindig igyekezzük úgy kiválasztani, mérete megfelelő legyen. Érdemes injekciós túvel levegőt fecskendezni az élettelen csali hal testüregébe, így elérjük, hogy lebeg a vízközt. A csali hal fajtájáról megoszlanak a vélemények, van aki például tengeri hallal próbálkozik. Fekete István az Alcsiszigeti Holt-Tiszán például fagyasztott Heringet tűz a horogra, mivel tapasztalta, hogy a csukáknak rendkívül jó a szaglászuk. A hering húsa nagyon laza, ezért érdemes vékony damillal egyszer átkötni, hogy tartson a horgon.

Műcsalik terén ma már széles a választék támolygó, kanál, körforgó, villantó, twister, különféle gumihalak, woblerok színes választékát kínálják a kereskedők. A támolygó villantók közül az széles kanálformájúak a legmegfelelőbbek (Heinz-

kanál, DAM-Effzet), körforgó villantók közül a nagyobb méretűeket válasszuk (Mepps Anglia Long 5, Melós Gigant Killer). Színezetük tekintetében csak annyit, hogy zavaros tisztuló vízben, illetve borús időben, kissé csillógóbakat, napsütéses időben, tiszta vízben egész sötét rézkanalakat használjunk. Twisterek közül a világosabb színűekkel próbálkozzunk. Az ólomfej színe lehet fekete, illetve piros, a twisterfark citromsárga vagy fehér. Újabban előszeretettel használatosak a gumihalak, főleg nagyobb példányaival lehet kapásra bírni a kapitális csukákat. A woblerok közül a vizekben előforduló halakhoz hasonló mintázatút válasszunk (J-9-S, J-9-P, SSR-9-S, SSR-7-CW).

- Fárasztás, kiemelés élve tartás:

A csuka kapása rendkívül heves, pergetéskor gyakran hatalmasat ránt a boton. Az úszós horgászatnál rendkívül jól meg lehet figyelni, ahogy a csuka beforgatja a kishalat a szájába, Amit rendszerint derékon kap el, és a beforgatás után fej felől nyeli el. Fárasztása rendkívüli élmény. A csuka nem kitartó harcos, viszont látványos tornamutatványokat tud produkálni a horgon. Ez ugyan szép és látványos, de ugyanakkor ilyenkor szokott lemaradni a horogról. A fárasztásnál semmi esetre se erőltessük, csak és kizárólag akkor ha valamilyen akadály felé tart. Számtalanszor előfordult már, hogy a csuka az akadály felé tartott, és a horgász az akadály irányába kezdte húzni, mire a hal megfordult a nyílt víz felé. Ilyen is van. Nem szabad a vízfelszínre kényszeríteni, mert ilyenkor szokta kirázni a horgot a szájából. A fárasztáskor a halunk szákolásra érett akkor, ha egy kicsit oldalra dől, és látszólag nem produkál kirohanásokat. Ilyenkor azért még erőre kaphat, ezért ne siettessük a kiemelést. A szákolás mindig a fark felől történik. Sosem a szákot toljuk a halhoz, hanem a halat húzzuk a vízbe merített szák fölé, mikor a szák öblében van a hal óvatosan kicsúsztatjuk a partra. A csuka jól viseli a rabságot, a szájába akasztott szájbilincssel akár napokig is élve tartható. Amennyiben a horog túl mélyre akadt, a hal vérzik, kár próbálkozni a felbilincseléssel, azonnal üssük fejbe a csukát és csavarjuk be egy ruhába, így akár néhány órán át is friss marad. Nyári Időszakban a megölt csukát belezzük ki és akasszuk ki hűvös helyre, majd csavarjuk be nedves ruhába.